

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปศึกษา
สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ คือ

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้ และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจาก เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ วารสาร ตำรา และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย
2. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 กลุ่มวิชา สร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาศิลปศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอน วิชาศิลปศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง
38 เขต จำนวน 427 โรงเรียน โดยสุ่มมาโรงเรียนละ 1 คน โดยวิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 1 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถามจาก หนังสือ และตำรา ทางการวิจัย
2. ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 โดยศึกษาในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย เฉพาะวิชาศิลปศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2
3. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศเช่น งานวิจัยของ นางสาวสุชาดา สถาวร (2536) เรื่องความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษทางศิลปะ งานวิจัยของ วิเชียร เทียบเมือง (2520) เรื่อง ปัญหาและความคิดของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชูจิตต์ วัฒนารมย์ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณค่าของกิจกรรมศิลปศึกษาต่อนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางศิลปศึกษา บรรจง บุญการี (2532) เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี และของ พิภพ ปิติ (2534) เรื่อง ปัญหาและความต้องการ การพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนศิลปศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 4 งานวิจัยในต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ วอลเตอร์ (Walter, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษานักเรียนตัวอย่าง 3 กลุ่ม ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้หลักสูตรศิลปศึกษาในโรงเรียนมานิโตบา (Manitoba School)
4. สร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน และการประเมินผล

ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับของการปฏิบัติของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มหัวข้อที่แสดงถึง 1. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม 2. เนื้อหากิจกรรม 3. การดำเนินกิจกรรม 4. สื่อสำหรับกิจกรรม 5. การประเมินผลภายในกิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีทางเลือก 5 ทาง โดยกำหนดคะแนนและความหมายระดับคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับมาก
3	หมายถึง	ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับน้อย
1	หมายถึง	ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended)

การปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือ

- นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง
- นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาคำครอบคลุมเนื้อหา การสื่อความหมาย และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

- 2.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการทางด้านศิลปศึกษา
- 2.2 มีตำแหน่งเป็นศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน
- 2.3 มีตำแหน่งเป็นศึกษานิเทศก์สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาศิลปศึกษา
- 2.4 เป็นอาจารย์ประจำวิชาศิลปศึกษา มีประสบการณ์ทางการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
- 2.5 เป็นอาจารย์ประจำวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลงานทางด้านการจัดการเรียนการสอนยอดเยี่ยมในระดับเขตและระดับจังหวัด (ครูศิลปศึกษามาตรฐานดีเด่นของกรุงเทพมหานคร) มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการเป็นวิทยากรให้การอบรมและสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ครูศิลปศึกษาอยู่เสมอ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ อดีตหัวหน้าภาควิชาศิลปศึกษา ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษประจำภาควิชาศิลปศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิชาการที่แต่งตำราศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา
2. อาจารย์มนตรีโกสุม ศึกษานิเทศก์ฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์ธเนศ ธนโชคทวีพร ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. อาจารย์วิรัตน์ คุ่มคำ อาจารย์ประจำวิชาศิลปศึกษามีประสบการณ์ทางการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่า 15 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

5. อาจารย์สมบุรณ์ คำมามูล (ครูศิลปศึกษาดีเด่น) เป็นอาจารย์ประจำวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลงานทางด้านการจัดการเรียนการสอนยอดเยี่ยมในระดับเขตและในระดับจังหวัด มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษา มามากกว่า 18 ปี

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถาม เช่น การใช้ถ้อยคำและภาษา โดยใช้กับประชากร ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรจริง คือ ครูผู้สอนทางด้านศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 50 คน

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายใน ครอนบาช (Cronbach) ซึ่งมีสูตรและผลขนาดสัมประสิทธิ์ดังต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{Si^2}{Sx^2} \right)$$

α = สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

n = จำนวนข้อ

Si^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

Sx^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการ

ทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) ของคะแนนผู้รับการทดสอบ

ทั้งหมด (ประคอง กระณสูตร, 2528)

จากการทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) กับตัวอย่างประชากร ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 50 ชุดได้ขนาดสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของ แบบสอบถามชุดนี้ กิจกรรมที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของ ความเที่ยงเท่ากับ ALPHA = .8451 กิจกรรมที่ 2 การปั้น ได้ค่าสัมประสิทธิ์ ของความเที่ยงเท่ากับ ALPHA = .8638 กิจกรรมที่ 3 การพิมพ์ภาพ ได้ค่า สัมประสิทธิ์ของความเที่ยงเท่ากับ ALPHA = .9085 กิจกรรมที่ 4 การออกแบบ สร้างสรรค์จากเศษวัสดุ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงเท่ากับ ALPHA = .8817 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ เมื่อรวมค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของ ALPHA ทั้ง 4 กิจกรรม มีค่าเท่ากับ .9616 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้

การสร้าง เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

โดยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อความและภาษาที่ไม่ชัดเจน สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอหนังสือ รับรองขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการเขตทั้ง 38 เขต และ ผ่านไปทางผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 38 เขต ตามลำดับ
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 427 คน และรับแบบสอบถามคืนโดยใช้บริการทางไปรษณีย์

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด 427 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 388 ฉบับ คิดเป็น 90.87 % และมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืน จำนวน 39 ฉบับ คิดเป็น 9.13 %

วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100$$

(ประกอบ กรรณสูตร, 2528)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1. วัตถุประสงค์ 2. เนื้อหา 3. การจัดการเรียนการสอน 4. สื่อการสอน 5. การประเมินผล วิเคราะห์ โดยการสรุปข้อมูลจากอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตรค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

ศูนย์วิทยทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ยคะแนน}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้ง } N \text{ จำนวน}$$

$$N = \text{จำนวนคะแนนทั้งหมด}$$

สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(ประกอบ กรรณสูตร, 2528)

$$S.D. = \sqrt{\left(\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N} \right)^2 \right)}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

fx = ผลรวมของคะแนน N จำนวน

fx^2 = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

ยกกำลังสองทั้ง N จำนวน

N = จำนวนประชากร

หลังจากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาทำการแปลความหมายและวิเคราะห์ โดยถือเกณฑ์การแปลความความหมายดังต่อไปนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ได้ปฏิบัติกิจกรรมในระดับน้อยที่สุด

นำข้อมูลดิบมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอสพีเอสเอสเอ็กซ์ SPSSx - (Statistical Package for the Social Science) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง และข้อเสนอแนะวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามตอบและจัดหมู่ให้เป็นกลุ่มเดียวกัน แล้วพิจารณาว่าข้อเสนอแนะใด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน นำมาจัดให้เป็นกลุ่มเดียวกัน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียงในบทที่ 4